



Aan:

de Minister van Justitie en Veiligheid
de Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
20 september 2022

Ons kenmerk
4223645

nota

Beslisnota bij brief: Aanvullende maatregelen
georganiseerde criminaliteit tijdens detentie

1. Aanleiding

Deze brief kent twee aanleidingen:

1.

Op 22 november 2021 stuurde de toenmalig Minister voor Rechtsbescherming de brief '*Aanpak georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting*' aan de Tweede Kamer.¹ Deze brief volgde op de aanhouding van advocaat Y. Taghi op 8 oktober 2021 in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) in Vught. In de brief is een samenhangende aanpak ontwikkeld om voortgezet crimineel handelen van extreem gevaarlijke gedetineerden tijdens hun detentie en berechting tegen te gaan. Recente ontwikkelingen laten zien dat het huidige wet- en regelgevend kader tekort schiet en dat er meer nodig is.

2.

Het lid Ellian (VVD) diende op 6 juli jl. een motie in waarin de regering wordt verzocht per direct extra maatregelen in te voeren in de EBI die zien op het 41 bis regime in Italië.²

Deze brief gaat in op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de aanscherping van de detentie dat ziet op de buitengewone categorie gedetineerden, waarmee voortgezet crimineel handelen tijdens hun detentie en berechting van deze gedetineerden tegen wordt gegaan.

In verband met een harde deadline wordt van de bewindspersonen gevraagd uiterlijk 21 september een reactie te geven.

2. Geadviseerd besluit

Het informeren van uw Kamer over een (verdere) aanscherping van de maatregelen in de EBI in Vught. Deze maatregelen behelzen als het ware een 'plus' op het huidige EBI-regime voor gedetineerden die onderdeel uitmaken van de zware georganiseerde misdaad. Voor deze kopstukken worden vergaande beperkingen standaard van toepassing. Daarnaast worden deze maatregelen niet meer door de directeur van de penitentiare inrichting Vught opgelegd, maar door de minister voor Rechtsbescherming.

¹ Kamerstukken II 2021-2022, 29911 nr. 339.

² Kamerstukken II 2021-2022, 24587 nr. 844.

Ook worden de leden van de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid uitgenodigd voor een besloten technische briefing over de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) in Vught.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

3. Kernpunten

In aanvulling op de maatregelen genoemd in de brief van 22 november 2021 worden aanvullende maatregelen genomen in de aanpak van georganiseerde criminaliteit tijdens detentie. De nieuwe regels moeten voorkomen dat gedetineerden in de EBI hun contacten met de buitenwereld misbruiken om crimineel te handelen.

Datum
20 september 2022

Ons kenmerk
4223645

Omwille van de veiligheid (van de directeur en de medewerkers van de EBI) is gezocht naar mogelijkheden om de beslissingsbevoegdheid weg te halen bij de directeur. Het wijzigen van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) kost tijd. Die tijd is er niet. Daarom is naast de wijziging van de Pbw gekozen voor het wijzigen van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (RSpog) en de huisregels van de EBI.

Wijziging lagere regelgeving en koppeling met huisregels EBI

De motie Ellian (VVD) roept op tot het invoeren van extra maatregelen voor *alle* gedetineerden in de EBI. Dit is onwenselijk omdat deze niet voor alle gedetineerden in de EBI proportioneel en noodzakelijk zijn. Sterker: door de motie van het lid Ellian (VVD) volledig uit te voeren ontstaat het risico dat gedetineerden *uit* de EBI worden geplaatst die er wel moeten zitten. Dat is het voornaamste argument om de motie niet volledig uit te voeren. In plaats daarvan worden de gevraagde maatregelen opgelegd aan gedetineerden in de EBI die daar zijn geplaatst op grond van een ernstig vermoeden van VCHD en/of op grond van hun vermeende positie in een crimineel netwerk en de dreiging die daarvanuit gaat, de zogeheten C- en D-grond.

Aanpassing Penitentiaire beginselenwet (Pbw)

Door (spoed-)aanpassing van de Pbw kan de Minister voor Rechtsbescherming en ernstige gevallen maatregelen opleggen aan individuele gedetineerden waarbij er aanwijzingen zijn dat die hun contacten met de buitenwereld misbruiken voor ernstig intimiderende of levensbedreigende activiteiten. Tevens wordt in de wet een grondslag gecreëerd voor visueel toezicht op gesprekken tussen gedetineerden en hun advocaat.

Versterking juridisch instrumentarium voor aanpak georganiseerde criminaliteit tijdens detentie

Naast de genoemde maatregelen wordt bezien op welke wijze het juridisch instrumentarium voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting versterkt kan worden.

Hierbij wordt mede gekeken naar de Italiaanse aanpak, maar ook de lessen die kunnen worden geleerd van andere Europese landen. Hiervoor loopt een WODC-onderzoek naar het Italiaanse 41bis-regime dat in de eerste helft van 2023 wordt opgeleverd. Ook wordt begin volgend jaar een Europese conferentie over voortgezet crimineel handelen tijdens detentie georganiseerd met als doel internationale uitwisseling van kennis en ervaring teneinde zicht te krijgen op alle mogelijke maatregelen voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting.

Directeuren nemen reeds orde- en toezichtsmaatregelen indien nodig.

De brief benadrukt dat er ook op dit moment een instrumentarium is waarmee vestigingsdirecteuren aan gedetineerden maatregelen kunnen opleggen wanneer er sprake is van voortgezet crimineel handelen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
20 september 2022

Ons kenmerk
4223645

4. Toelichting

4.1 Politieke context

In het Regeerakkoord staat dat de aanpak van ondermijning wordt verstevigd door aanpassing van wetgeving, opsporing, straffen, gegevensuitwisseling en detentie. Daarbij worden de lessen betrokken uit de bestrijding van de maffia in Italië. De omstandigheden in de extra beveiligde inrichting (EBI) en het Italiaanse gevangenisregime worden vergeleken om te voorkomen dat vanuit gevangenschap netwerken worden aangestuurd.³

Na de brief van 22 november 2021 is op 16 juni 2022 de eerste voortgangsbrief verschenen waarin uiteen is gezet wat al in gang is gezet en waar de knelpunten liggen.⁴

Verder zijn er naar aanleiding van de brief van 22 november 2021 diverse moties ingediend die zien op Voortgezet Crimineel Handelen tijdens detentie in brede zin, en/of de EBI in Vught meer in het bijzonder;

De **motie Markuszower-Helder** van 25 november 2021 verzoekt de regering om invoering van een 41bis regime in Nederland te onderzoeken;⁵

De **motie Ellian-Palland** van 16 december 2021 verzoekt de regering indien nodig wettelijk vast te leggen dat het onderzoek ter terechtzitting bij in een EBI-gedetineerde verdachte via videoverbinding zal plaatsvinden, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om de gedetineerde verdachte fysiek aanwezig te laten zijn;⁶

De **motie Ellian** van 6 juli 2022 verzoekt de regering, gelet op bovenstaande ontwikkelingen, om per direct in de extra beveiligde inrichting te Vught de volgende nadere maatregelen in te voeren.⁷

4.2 Financiële overwegingen

Deze maatregelen vragen geen aanpassingen van gebouwen.

4.3 Juridische overwegingen

Het wijzigen van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) kost tijd. Die tijd is er niet. Daarom is naast de wijziging van de Pbw gekozen voor het wijzigen van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (RSpog) en de huisregels van de EBI.

Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met internationale wet- en regelgeving en jurisprudentie.

4.4 Krachtenveld

DJI, Wetgeving, Landsadvocaat, gedetineerden

4.8 Communicatie

Gelijktijdig met de brief is een persbericht verzonden.

³ Kamerstukken II 2021-2022, 24587 nr. 844.

⁴ Kamerstukken II 2021-2022, 29911 nr. 353.

⁵ Kamerstukken II 2021-2022, 35925 nr. 43

⁶ Kamerstukken II 2021-2022, 24587 nr. 818

⁷ Kamerstukken II 2021-2022, 24587 nr. 844.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Ten aanzien van de genoemde aanvullende maatregelen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie is geen informatie die zich niet leent voor openbaarmaking.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
20 september 2022

Ons kenmerk
4223645